

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота магістра

з теми

**ВІКОВА ТА СОЦІАЛЬНА СТРАТИФІКАЦІЇ ВОКАБУЛЯРУ
СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

Виконала: студентка II курсу групи Nim1-M19
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)
за освітньою програмою Німецька мова і зарубіжна література
з додатковою спеціальністю 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)

Подоляк Віта Володимирівна

Керівник:

Боднарчук Т.В., кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької мови

Рецензент:

Марчишина А.А., доктор філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови

Кам'янець-Подільський

2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТИФІКАЦІЇ ВОКАБУЛЯРУ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	7
1.1 Поняття «вокабуляр» та його основні характеристики	7
1.2 До проблеми визначення терміну «стратифікація» та його використання у філологічних дослідженнях.....	17
1.3 Методологія дослідження вікової та соціальної стратифікацій вокабуляру сучасної німецької мови.....	25
Висновки до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ВІКОВОЇ СТРАТИФІКАЦІЇ ВОКАБУЛЯРУ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	28
2.1 Лінгвістичні особливості мовлення дітей.....	28
2.2 Особливості молодіжної мови.....	32
2.2.1 Історія вивчення та проблематика визначення понять «молодіжна мова», «молодіжний жаргон», «молодіжний сленг»..	32
2.2.2 Лексико-стилістичні особливості молодіжної мови.....	40
2.2.3 Функції молодіжної мови.....	46
2.3 Мова людей похилого віку.....	48
Висновки до другого розділу	50
РОЗДІЛ 3 СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ВОКАБУЛЯРУ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	52
3.1 Соціолект як одиниця соціальної стратифікації вокабуляру сучасної німецької мови.....	52
3.2 Професіолекти у сучасній німецькій мові.....	56
3.3 Арготизми та їх роль у вокабулярі німецької мови.....	70
3.4 Мова іммігрантів як соціолект у сучасній німецькій мові.....	77
Висновки до третього розділу	81
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88

ВСТУП

Лексика сучасної німецької мови являє собою поєднання елементів вокабуляру представників різноманітних вікових, соціальних, професійних та етнічних груп. Вона перебуває в стані постійного розвитку, динаміка якого значною мірою визначається суспільними процесами, які сприяють постійному оновленню та розширенню словникового складу. Тому вивчення соціальної варіативності мовлення, специфіки використання мови представниками різних вікових та соціальних груп необхідне для розуміння як ґрунтовних засад, так і нових тенденцій існування мови як соціального інструменту. Велике значення для розгляду цього наукового питання мають перманентні дослідження вікової та соціальної стратифікації вокабуляру німецької мови.

Впродовж останніх десятиліть соціолектичний вимір мови, який складається з мовних субстандартів (жаргон взагалі та молодіжний жаргон зокрема, аргі, професійна термінологія) є об'єктом лінгвістичних досліджень на матеріалі різних мов. Значна кількість праць мовознавців присвячена розгляду особливостей сленгової лексики окремих соціально-вікових груп (насамперед, молоді), а також соціальних і соціально-професійних груп (С. Гекало, О. Огуй, С. Соколовська, О. Олійник, М. Фахурдінова, М. Степанова, О. Поздняков, М. Гайдеман, І. Танчин, О. Кирпиченко, Е. Береговська, Л. Ставицька, І. Ахілес, Г. Підгін, Є. Розен, Е. Гіденс, Д. Розенталь, П. Шлобінські, Х. Леффлер, Г. Глюк, Е. Нойланд, М. Бушман, Г. Еман, К. Якоб, та ін.). Однак зазначена проблема в науці не може бути вирішена через швидку зміну лексичного складу мови, який на кожному етапі свого розвитку потребує нових досліджень.

Необхідність розгляду вікової та соціальної стратифікації сучасної німецької мови зумовлена загальною спрямованістю лінгвістичних досліджень на вивчення проблем комунікації (в тому числі і в Інтернеті), неповнотою її опису в існуючих наукових роботах через нестабільність та постійні зміни під впливом лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів.

Таким чином, **актуальність** дослідження визначається загальною спрямованістю сучасного мовознавства на вивчення людського чинника у формуванні мови, розкриття взаємовідносин мови та суспільства, на дослідження мовних змін і розвитку мови. Також необхідним є розгляд процесів формування і функціонування лексичних одиниць в нових соціальних ситуаціях з позицій когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Вибір напряму дослідження зумовила тема «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (державний реєстраційний номер 0116U008410), яка виконується в межах плану науково-дослідної роботи кафедри німецької мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка).

Об'єктом дослідження є словниковий склад сучасної німецької мови.

Предметом дослідження є особливості функціонування лексичних одиниць відповідно до вікової та соціальної стратифікацій словникового складу сучасної німецької мови.

Метою дослідження є визначити особливості утворення та функціонування лексичних одиниць відповідно до вікової та соціальної стратифікацій вокабуляру сучасної німецької мови.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати трактування понять «вокабуляр», «стратифікація», «вікова стратифікація» та «соціальна стратифікація» у науковій літературі;
- визначити особливості вікової стратифікації вокабуляру сучасної німецької мови;
- описати лінгвістичні особливості мови дітей, молоді, людей похилого віку;
- розкрити особливості соціальної стратифікації словникового складу німецької мови;

- встановити особливості утворення та функціонування професіолектів, арготизмів та мови іммігрантів у сучасній німецькій мові.

Матеріалом дослідження є словники сучасної німецької мови (в тому числі й електронні), періодичні видання (онлайн газети), форуми в мережі Інтернет.

Методи дослідження. Дослідження здійснювалося із застосуванням описового методу, методу лексикографічного аналізу словникових дефініцій, зіставного методу.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання результатів магістерського дослідження у лекційних курсах та на практичних заняттях з лексикології, когнітивної лінгвістики, загального та порівняльного мовознавства.

Апробація роботи. Основні положення магістерського дослідження обговорювалися трьох наукових та науково-практичних конференціях: II Всеукраїнська наукова конференція «Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 9 квітня 2020 року); Всеукраїнська науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи» (м. Кам'янець-Подільський, 15-16 жовтня 2020 року); II Міжнародна науково-практична конференція «Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та дидактичний аспекти» (Кам'янець-Подільський, 19-20 листопада 2020 року).

Публікації: Результати дослідження висвітлені у 2 статтях:

1. **Подоляк В.В.** Молодіжний сленг як складова вокабуляру німецької мови. *Іноземна мова у полікультурному просторі: досвід та перспективи* : збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 9 квітня 2020 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 80-83.

2. **Подоляк В.В.** Особливості «Kanak Sprak» та її потенційні можливості. *Мова та мовлення: лінгвокультурологічний, комунікативний та*

дидактичний аспекти: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кам'янець-Подільський, 19-20 листопада 2020 р. / редкол. Т.В. Калинюк (відп. ред.) та ін. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. С. 105-107.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, де визначені актуальність, мета, завдання, об'єкт і предмет, методи та практична значення дослідження; з трьох розділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел (98 найменувань). Загальний обсяг роботи – 95 сторінки, з них основного тексту – 87 сторінок.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження було визначено особливості утворення та функціонування лексичних одиниць відповідно до вікової та соціальної стратифікації вокабуляру сучасної німецької мови.

1. Щодо першого завдання – проаналізувати трактування мовних понять вокабуляр, стратифікація, вікова стратифікація та соціальна стратифікація у науковій літературі, то виявлено, що у сучасному мовознавстві науковці трактують поняття «вокабуляр» у широкому значенні, як словниковий запас, номенклатура та інші поняття з систематизованого словникового довідника, та у вузькому значенні як певний набір слів, який використовується певною віковою та соціальною верствою населення, носієм мови. Оскільки мова динамічна система, яка постійно розвивається, то вокабуляр німецької мови також зазнає постійних змін під впливом екстралінгвальних та інтралінгвальних факторів впливу.

У нашому дослідженні ми послуговуємось поняттями «вікова стратифікація» та «соціальна стратифікація». Виявлено, що поняття «вікова стратифікація» розуміють як сукупність різновікових груп в певному ієрархічному порядку, проте однозначного поділу на вікові групи у науковій літературі немає. Щодо поняття «соціальна стратифікація», науковці розуміють його як певні соціальні категорії та групи, відповідно до їх хобі, професійної діяльності, соціального статусу у суспільстві.

2. У роботі визначено особливості вікової стратифікації вокабуляру сучасної німецької мови, що було другим завданням нашого дослідження.

Виявлено, що система вікової стратифікації включає в себе: віковий склад і структуру населення (соціально-демографічний аспект); вікову структуру громадської діяльності (соціально-економічний аспект); вікову структуру громадських організацій та інститутів (соціально-політичний аспект). Вікові страти розрізняються також за характером своєї суспільно-продуктивної діяльності. Формально-хронологічна ознака (люди від такого-то до такого-то віку) зазвичай співвідноситься з біопсихологічною (діти,

підлітки, дорослі) і соціальною (особи дошкільного, шкільного, робочого або пенсійного віку). Вікова стратифікація передбачає систему пов'язаних з віком соціально-психологічних експектацій: до дитини пред'являються одні вимоги, до дорослого – інші, від досвідченого професіонала чекають більше, ніж від молодого фахівця, навіть якщо вони займають однакові посади. У науковій літературі не існує однозначного і чіткого поділу населення на вікові групи.

У своєму дослідженні ми будемо характеризувати особливості мови дітей, молоді, людей середнього віку та людей похилого віку.

3. В контексті третього завдання – описати лінгвістичні особливості мови дітей, молоді, людей похилого віку, проаналізовано особливості мови людей різних вікових категорій – дітей, молоді та людей похилого віку. Особливості мови людей середнього віку ми аналізували з позицій їх професійної діяльності та соціального статусу у третьому розділі нашого дослідження.

Виявлено, що дитяче мовлення – це особливий етап онтогенетичного розвитку мовлення дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, який є необхідною передумовою розвитку особистості, формування її комунікативної компетентності. Проаналізовано особливості дитячого мовлення на лексичному, граматичному та фонетичному рівнях. Виявлено, на фонетичному рівні діти досить часто перекручують слова, неправильно вимовляють звуки тощо, що властиво мовленню дітей будь-якою мовою, не лише німецькою. Проте більшість проблем з артикуляцією спричинені віковими особливостями дитини. На граматичному рівні ми спостерігаємо, що діти не завжди правильно вживають часові форми дієслова, артиклі, порядок слів, флексії, особові форми дієслів тощо. На лексичному рівні діти часто утворюють нові слова за подібністю чи аналогією, прагнуть до скорочення слів, при вживанні композитів можуть міняти їх місцями.

У наукових працях на позначення мови молоді використовуються як синоніми такі поняття як «молодіжна мова», «молодіжний жаргон»,

«молодіжний сленг». У своєму дослідженні ми використовували термін «молодіжна мова» як мова, яка функціонує як мова певної соціальної групи (молоді) у рамках сучасної німецької мови. Вона включає до свого складу кілька вузких підсистем, залежно від приналежності представників молоді до певних соціально-вікових, соціально-професійних груп, має регіональні особливості. Проаналізовано лексичні та стилістичні особливості молодіжної мови, які є досить помітними та поширеними у сучасній німецькій мові, наприклад, скорочення слів, вживання англіцизмів та запозичень з інших мов, назва понять на основі подібності (метафори, метонімія), гіперболізація, використання експресивних часток тощо. Варто зауважити, що багато слів з лексики молоді переходить у загальний вжиток, про що свідчить мова газет та телебачення.

Щодо мови людей похилого віку, то у дослідженні виявлено певні особливості на лексичному (вживання застарілих слів та виразів, низька частка запозичень з англійської мови) та на граматичному (вживання *Präteritum* та *Plusquamperfekt*, використання *Genetiv*, який все рідше зустрічається у мові тощо) рівнях.

4. У роботі розкрито особливості соціальної стратифікації словникового складу німецької мови, що було передбачено у четвертому завданні дослідження.

Виявлено, що соціальна стратифікація – це термін, який використовується у соціальних науках для опису відносного соціального становища осіб, розподіляючи їх на певні соціальні групи чи категорії, відповідно до їх роду занять, способу життя або географічного регіону. У суспільстві завжди існує велика кількість соціальних груп, які різняться за своїм становищем у системі соціальних зв'язків, тобто завжди існує соціальна нерівність. Тому ще одним важливим процесом соціального життя є соціальна стратифікація, яка вказує на розшарування суспільства на різні соціальні верстви, групи, спільноти. Вона відображає соціальну неоднорідність суспільства, різне соціальне становище його членів, їх

соціальну нерівність. Відповідно до цього прослідковуються і особливості мови різних соціальних верств населення. Основною одиницею аналізу соціальної стратифікації мови є соціолект, який у лінгвістичних дослідженнях вживається як синонім варіанту мови певної соціальної групи, тобто мовні варіанти, носії яких утворюють окрему групу у суспільстві на основі інших ознак.

5. П'яте завдання нашого дослідження було встановити особливості утворення та функціонування професіолектів, арготизмів та мови іммігрантів у сучасній німецькій мові.

Виявлено, що під професіолектами дослідники розуміють термінологію, фахову або професійну мову, а також професійний жаргон. Термін – це слово чи словосполучення, що має професійне значення, яке виражає і формує професійне поняття, а також використовується у певній професійній діяльності, основними функціями якого є номінативна (або функція фіксації знання), сигніфікативна (або знакова), комунікативна (або функція передачі знання), прагматична (або експресивна). Як специфічні функції, можна відзначити також і евристичну (відкриття нових знань) та інструментальну, що характеризує термін як інструмент пізнання. Професійна лексика або, як її ще називають науковці – професіоналізми характеризуються ненормованістю уживання слова або словосполучення в певному його значенні; функціонально-стильовою обмеженістю вживання та наявністю емоційно-експресивних конотацій. Домінантною сферою функціонування професіоналізмів, на відміну від термінів, є переважно усне, розмовне мовлення. Різновидом професіоналізмів дослідники вважають професійні жаргонізми, які вирізняються експресивною забарвленістю, фіксують, збірають і передають певний стереопит поведінки членів колективу, який займається певним видом професійної діяльності.

Арго розглядається у дослідженні як умовна говірка декласованих елементів, яка виконує конспіративну, ідентифікуючу, номінативну, дистанційну та емотивно-комунікативну функції. Існують також різні види

арготизмів, зокрема, науковці називають такі різновиди як артистичне, військове, злочинське арго. У нашому дослідженні основну увагу було зосереджено на останньому із цих видів.

Виявлено, що у німецькій «злочинській» мові (Gaunersprache, Rotwelsch) для створення нових слів використовується такі лексичні прийоми як перекручування звучання слів, заміна літер у словах, вживання слів в іншому (умовному) значенні, словотвір та запозичення. Арготизми— явище, яке поширене в багатьох мовах і причинами цього є наявність досить-таки стійких антисоціальних груп, у яких є своя субкультура, традиції, закони. Крім того, арготизми є незвичайними за своїм звучанням, химерними і влучними в характеристиці певного явища, більшість слів в арго має яскраво виражене емоційно експресивне забарвлення, що сприяють переходу арготизмів в мову інших верств суспільства.

Розглянуто також мову іммігрантів, оскільки їх чисельність значно зросла впродовж останніх десятиліть. Проаналізовано характерні особливості мови цієї соціальної групи, які виявляються на фонетичному, лексичному, граматичному та синтаксичному рівнях. Окремі науковці вважають, що, можливо, деякі мовні зміни, які зараз відбуваються у мові іммігрантів, з'являться у майбутньому і в літературній німецькій мові.

Проведене дослідження невичерпне. Перспективою подальшої роботи може бути більш детальне дослідження мови кожної із вікових та соціальних груп німецькомовного населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Апресян В. Ю. Лексическая семантика: Синонимические средства языка. Москва: Наука, 2018. 307 с.
2. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов. Москва: Советская энциклопедия, 2004. 571 с.
3. Беликов В. И., Крысин Л. П. Социоллингвистика. М. : Издательский центр РГГУ, 2001. 439 с.
4. Беликова Н. Н. Функционирование некодифицированной лексики в тексте. автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. филол. наук: 10.02.01. СПб, 1992. 214 с.
5. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование. *Вопросы языкознания*. М.: Просвещение, 1996. 283с.
6. Березин Ф.М., Головин Б.Н. Общее языкознание. М. : Просвещение, 1979. 416 с.
7. Бондалетов В. Д. Социальные диалекты и общелингвистическая теория. *Лексика и лексикография: сборник научных трудов*. Выпуск 14. М. : Институт языкознания РАН, 2003. С. 10-17.
8. Возрастная стратификация общества. URL: <https://myfilology.ru//143/vozrastnaya-stratifikacziya-obshhestva/> (дата звернення: 14.11.2020).
9. Возрастные границы молодежи: веб-сайт. URL: <http://socmol.ru/encyclopaedia/youth/281-vozrastnye-granicy.html> (дата звернення: 20.08.2020)
10. Гекало С. А. Denglish или Germang? (к проблеме языкового отражения взаимодействий разных культур). Славянск-на-Кубани, 2003. 67 с.
11. Гидденс Э. Стратификация и классовая структура. Социологические исследования. 1992. №9. С. 112-123
12. Голованова Е. И. Введение в когнитивное терминоведение : учеб. пособие. М. : ФЛИНТА : Наука, 2011. 224 с.

13. Грабовий П. М. Когнітивні параметри українського молодіжного сленгу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. КНУ ім. Тараса Шевченка. К. , 2010. 20 с.
14. Грачёв М. А. Русское аргю: монографія. Новгород : НГЛУ, 1997. 245 с.
15. Гринев С. В. Введение в терминоведение. М. : Московский Лицей, 1993. 309 с.
16. Девекин В. Д. Немецкая разговорная речь: Синтаксис и лексика. М.: 1974. 254 с.
17. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности . М., 2001. 267 с.
18. Зірка В. В., Зінукова Н. В. Функції соціолектів у сучасному медійному дискурсі: питання перекладу. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. К.: Логос, 2014. С. 54-61
19. Калинин А. В. Лексика русского языка .М. : Изд-во МГУ, 1971. 232 с.
20. Капніна Г. І. Аналіз актуальної лексики німецької мови на основі результатів мовних рейтингів Німеччини. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «філологічні науки»*. 2018. № 1 (15), с. 239-244.
21. Кирпиченко О. Е. Інновації у словниковому складі німецької мови. *Держава та регіони. Серія Гуманітарні науки*. 2016. № 1-2. С. 26-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drgn_2016_1-2_8. с.26. (дата звернення 14.09.2020)
22. Кияк Т. Р. Фахові мови та проблеми термінознавства. *Нова філологія*. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2007. № 27. С. 203–208.
23. Кияк Т. Р., Науменко А.М., Огуй О. Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова): підручник. Вінниця : Нова кн., 2006. 592 с.
24. Колесниченко И.И. Особенности функционирования арготизмов в немецком языке: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04. Москва, 2006. 170 с.
25. Крючкова Т. Б. Зарубежная социолингвистика. М : Наука, 1991. 153 с.
26. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. М.: Либроком, 2009. 256 с.
27. Липатов А. Т. Сленг как проблема социолектики: монографія. М.: ООО «Изд-во Элпис», 2010. 318 с.

28. Мильяненко Л. А. По ту сторону закона: *Энциклопедия преступного мира*. СПб.: Редакция журнала «Дамы и господа», 1992. 118 с.
29. Михайлова Т. В. Семантичні відношення в українській науково-технічній термінології: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01. Харків, 2002. 20 с.
30. Михальчук Н. О. Вивчення молодіжного та студентського сленгу з позицій лінгвістики тексту та дискурсу. *Наукові записки Нац. університету Острозька академія*. 2013. № 35. С. 223 – 226
31. Олейник О. В. Немецкие сленгизмы в свете неологической теории : автореф. дис. на стиск. уч. степени канд. филол. наук : 10.02.04. Сам. гос. пед. ун-т. Самара, 2007. 22 с.
32. Олійник Л. В. Місце молодіжного сленгу у структурі мовних варіантів німецької мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2019. Вип. 175. С. 63-67.
33. Олійник Л. В. Синонімія в німецькому молодіжному слензі. *Наукові записки Нац. ун-ту Острозька академія. Серія: Філологічна*. 2016. № 60. С. 204 – 206.
34. Панова Р. Ю. Психологічні функції ненормативних мовленнєвих конструктів у комунікативній поведінці студентської і учнівської молоді. Донецьк, 2016. 167 с.
35. Петренко А. Д., Храбскова Д. М., Исаев Э. Ш. Социолингвистическая вариативность национального языка как целостной структуры: колл. монография. Севастополь: УМИ, 2009. 180 с
36. Погорельская С. В. Мусульмане в Германии : Специфика интеграции. *Актуальные проблемы Европы*. 2008. № 1. С. 143–148.
37. Поздняков О. В. Німецька молодіжна лексика з пейоративними компонентами: структурно-квантитативний аналіз. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія. Філологічна*. 2015. № 59. С. 158 – 161.
38. Поздняков О. В. Номінативні процеси в сучасному німецькому молодіжному слензі (системно-квантитативне дослідження словників і

- періодичних видань): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.філ. наук: 10.02.04. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова. Одеса, 2010. 20 с
39. Розен Е. В. Как появляются новые слова: история и современность. М.: Изд-во МАРТ, 2000.156 с.
40. Розен Е. В. Подростково-молодежный словесный репертуар (на материале современного немецкого языка). *Иностранные языки в школе*. 1975. 283 с.
41. Розенталь Д. Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов. М.: Наука, 2016. 320 с.
42. Руденко М. Ю. Арго, жаргон і сленг в європейському і американському мовознавстві: історія і сучасний стан дослідження: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Слов'янськ, 2019. 270 с.
43. Сапогова Е. Е. Психология развития человека. Учебное пособие. Москва: Издательство «Аспект Пресс», 2005. 460 с.
44. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. К. : АТ «ОКО», 1996. 416 с.
45. Серебренников Б. А. Общееязыкознание. Формы существования, функции, история языка. М. : Наука, 1970. 604 с.
46. Словник словотворчих елементів німецької мови під ред. М. Д. Степанової. 2000. С. 248- 249
47. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970—1980. Т. 9. 752 с.
48. Сложеникина Ю. В. Терминологическая лексика в общезыковой системе. Самара : Изд-во Сам., 2003. 160 с.
49. Соколовська С. Ф., Фахурдінова М. А. Німецький молодіжний жаргон: шляхи формування й сучасний статус. URL: <http://www.studentam.net.ua/content/view/8548/97/> (дата звернення: 10.10.2020).
50. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество. М. : Полит. издат., 1992. 543с. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog /Sorok2 /index.php. (дата звернення: 08.09.2020)

51. Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. К. : Критика, 2005. 464 с.
52. Степанова М. Д., Чернышова И. И. Лексикология современного немецкого языка. Москва, 1962. 311 с.
53. Танчин І. З. Соціологія: навчальний посібник. Львів: Укр. акад. друкарства, 2005. 360 с.
54. Туманян Э. Г. О природе языковых изменений. Вопросы языкознания. 1999. №3. С. 86-97.
55. Фонд ООН в галузі народонаселення: веб сайт. URL: <http://www.un.org/esa/population/cpd/cpd2012/cpd45.htm> (дата звернення: 15.07.2020).
56. Чорна С. С. Особливості молодіжного сленгу в німецькій мові. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 53. С. 372-379.
57. Шанский Н. М. Лексикология современного русского языка: пособие для студентов. 2-е изд., испр. и доп. М.: Просвещение, 1972. с. 205.
58. Шелов С. Д. Терминология, профессиональная лексика и профессионализмы. *Вопросы языкознания*. 1984. № 5. С. 76–87.
59. Achilles Ilse, Pighin Gerda. Venäht und zugeflixt! Mannheim: Duden, 2008, 38 S.
60. Androtsopoulos J. K. Deutsche Jugendsprache. Untersuchungen zu ihren Strukturen und Funktionen. Frankfurt am Main : Peter Lang, 1998. 684 S.
61. Androutsopoulos J. K. Und jetzt gehe ich chillen: Jugend- und Szenesprachen als lexikalische Erneuerungsquellen des Standards. Wie viel Variation verträglich. Berlin; New York :de Gruyter, 2005. S. 171-206.
62. Bruner J. Wie das Kind sprechen lernt. Bern: Huber, 2002. 144 S.
63. Buschmann M. Zur Jugendsprache in der Werbung. 2014, 21 S.
64. Denglisch keine Bedrohung für die deutsche Sprache. URL: <http://www.radiobremen.de/gesellschaft/themen/anglizismen100.html> (дата звернення 24.04.2020).

65. Deutsches Seniorenportal «Seniorentreff». URL: <https://www.seniorenportal.de/community/> (дата звернення 18.11.2020).
66. Die deutsche Sprache hat 5,3 Millionen. Wörter. URL: <http://www.welt.de/kultur/article124064744/Die-deutsche-Sprache-hat-5-3-Millionen-Wörter> (дата звернення 30.03.2020)
67. Die Sprache der Strasse. Neue Zürcher Zeitung, 9. Oktober 2005. S. 14-16
68. Dieling H. Phonetik im Fremdsprachenunterricht Deutsch. *Fremdsprachenunterricht in Theorie und Praxis*. Berlin und München: Langenscheid, 1992. 17 S.
69. Duden. Online Wörterbuch. URL: <https://www.duden.de> (дата звернення 18.11.2020).
70. Ehmann H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache. München: Verlag C.H. Beck, 1992. 567 S.
71. Fiehler R. Altern, Kommunikation und Identitätsarbeit. Mannheim amades. *Arbeitspapiere und Materialien zur deutschen Sprache*, hrsg. von Institut für Deutsche Sprache, Bd. 31, Heft 1. 2008. 140 S.
72. Glück H. Metzler-Lexikon Sprache. Weimar, Stuttgart: Metzler Verlag. 2003. 791 S.
73. Hickmann M. Pragmatische Entwicklung. Sprachentwicklung. Göttingen: Hogrefe, 2000. S. 193-227.
74. Hirt H. Etymologie der neuhochdeutschen Sprache. Darstellung des deutschen Wortschatzes in seiner geschichtlichen Entwicklung München: Verlag C.H. Beck, 1921. 440 S.
75. Hoffmann L. Kommunikationsmittel Fachsprache. Eine Einführung. Berlin : Akademie-Verlag, 1984. 307 S.
76. Jakob K. Jugendkultur und Jugendsprache. Deutsche Sprache. Zeitschrift Theorie und Praxis. Freiburg. № 32. 1998. 320 S.
77. Jugendsprache home URL: <https://jugendsprache.info/jugendsprache-home/> (дата звернення 30.03.2020)

78. Jugendsprache URL: <https://de.wikipedia.org/wiki/Jugendsprache> (дата звернення 04.04.2020)
79. Kiezdeutsch as a multiethnolect / Freywald U. Mayr K., Özçelik T., Wiese H. Amsterdam : Erscheintin, 2012. 78 p.
80. Klein W. Von Reichtum und Armut des deutschen Wortschatzes. *Reichtum und Armut der deutschen Sprache*. Berlin/Boston, 2013. S. 15–55.
81. König W. dtv-Atlas zur deutschen Sprache. Tafeln und Texte. München: Deutscher Taschenbuch Verlag, 1994. 256 S.
82. Lange A. Ich bin noch Büro. Kurzdeutsch findet Einzug in Alltagssprache. URL: <http://www.ntv.de/KurzdeutschfindetEinzuginAlltagssprache>. (дата звернення 28.10.2020 p.)
83. Langenscheidts Großwörterbuch. Berlin und München: Langenscheidt, 2001. 1216 S.
84. Lenski G., Lenski J. Human Societies: An Introduction to Macrosociology. Routledge; 11th edition (August 20, 2008) 424 P.
85. Lewandowski T. Linguistisches Wörterbuch. Wiesbaden: Quelle & Meyer Verlag. 1990, 396 S.
86. Löffler H. Germanistische Soziolinguistik. Erich Schmidt Verlag, Berlin 1985, 127 S.
87. Mama community: informieren & Spaß haben URL: <https://www.mamacommunity.de/> (дата звернення 25.09.2020)
88. Müller-Thuran C. Lexikon der Jugendsprache. Tübingen: Niemeyer, 1985. 145 S.
89. Müller-Thurau C. Lass uns mal'ne Schnecke angraben. Sprache und Sprüche der Jugendszene. München, Goldmann, 1984; 174 S.
90. Neuland E. Jugendsprache, Jugendliteratur, Jugendkultur: interdisziplinäre Beiträge zu sprachkulturellen Ausdrucksformen Jugendlicher, P. Lang Verlag, 2008. 134 S.
91. Online Etymology Dictionary of the English Language. Compiled by Douglas Harper. URL: <http://www.etymonline.com> (дата звернення 20.03.2020)

92. Reinke M., *Jugendsprache Tendenzen der deutschen Gegenwartssprache*. Tübingen, 2014. 322 S.
93. Roelcke T. *Fachsprachen* Berlin : Erich Schmidt, 1999. 250 S.
94. Schlobinski P., Kohl G., Ludewigt I. *Jugendsprache: Fiktion und Wirklichkeit*, Opladen: Westdeutscher Verlag, 1993. 37 S.
95. Süddeutsche Zeitung URL: <http://www.sueddeutsche.de/kultur/veraenderung-der-deutschen-sprache-tradition-der-beschimigung> (дата звернення 27.10.2020)
96. Werner H. *Soziolinguistik. Ein Arbeitsbuch*. Tübingen, 2002 S.
97. Winter H. Benennungsmotive für chemische Stoffnamen. *Special Language/ Fachsprache*. 1986. S. 155–162.
98. Zum Umfang des deutschen Wortschatzes. URL: <http://www.duden.de/sprachwissen/sprachratgeber/zum-umfang-des-deutschen-wortschatzes> (дата звернення 12.02.2020).